

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI

AKTIESELSKAP

BERETNING FOR 48. DRIFTSÅR 1963-64

48.

ÅRSBERETNING

*Store Norske Spitsbergen
Kulkompani*

A K T I E S E L S K A P

DRIFTSÅRET

1. APRIL 1963 : 31. MARS 1964

J.W.EIDES BOKTRYKKERI

REPRESENTANTSKAPET 1963—64

ORDFØRER: *H.r.advokat Gunnar Greve sr.*

WISEORDFØRER: *O.r.saksfører Per Brandt Hansen, Bergen*

Direktør Erik Anker, Oslo
Skipsreder Kjell Bruusgaard, Oslo
Direktør Joh. Danielsen, Bergen
Ingeniør Rasmus Figenschou, Bergen
H.r.advokat Gunnar Greve sr., Bergen
Skipsmekler Halfdan Grieg, Bergen

O.r.saksfører Per Brandt Hansen, Bergen
Skipsreder Johan Horn, Bergen
Direktør Egill Langlo, Bergen
Generalkonsul Erling Lind, Oslo
Kjøpmann Edv. Riisøen, Bergen

STYRET 1963—64

FORMANN: *H.r.advokat Henrik Ameln*

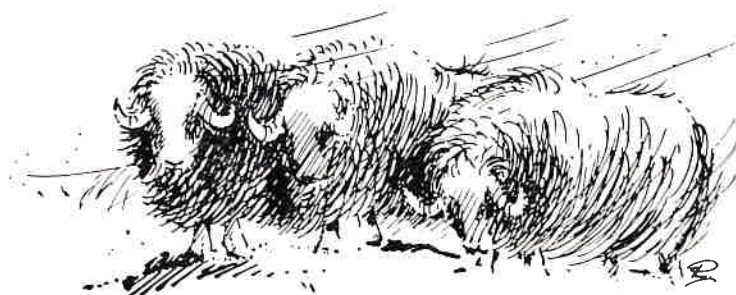
WISEFORMANN: *Direktør Ivar Lund*

H.r.advokat Henrik Ameln, Bergen
Fylkesmann Lars Evensen, Kristiansand
Stortingsmann Helge Jakobsen, Tromsø
Fylkesmann Mons Lid, Bergen
Direktør Ivar Lund, Bergen

ADMINISTRASJONEN 1963—64

Direktør Atle Gadd Bjørkum

Direktør Knut Bryn Deinboll

STYRETS BERETNING

for driftsåret

1. april 1963 – 31. mars 1964

GRUBEDRIFTEN. Longyearbyens innbyggertall over vinteren 1963 var 873 hvorav 641 var direkte tilknyttet grubedriften. De øvrige 232 representerte selskapets arbeider- og funksjonærfamilier samt statstjenestemenn med familier. Av de overvintrende var det 130 barn under og i skolepliktig alder.

Produksjonen i driftsåret utgjorde 388.000 tonn mot budsjettet 367.000 tonn. Skipningskvantumet utgjorde 430.000 tonn og eget kullforbruk 15.000 tonn.

De geologiske forhold i grube V er fortsatt vanskelige og når de beste partier er utdrevet, må man regne med en noe lavere produktivitet enn tidligere.

Den nye arbeidervernlov for Svalbard trådte i kraft 1. september 1963. Ifølge loven er arbeidstiden under dagen redusert fra 48 til 40 timer pr. uke og i dagen fra 48 til 45 timer. Den kompensasjon som i den anledning måtte gis i timefortjenesten ved tarifforhandlingene sommeren 1963 har alene medført en utgiftsøkning som gir seg utslag i en forhøyelse av produksjonsprisen med ca. kr. 5,00 pr. tonn.

I mai 1963 oppnevnte Industridepartementet et sakkyndig utvalg som skulle granske de sikkerhetsmessige forhold i Olav V's grube. Arbeidstilsynets bedømmelse av granskingen viste at selskapet hadde drevet og drev sin kullgrubedrift i overensstemmelse med gjeldende sikkerhetsforskrifter. Utvalget kom med visse tilrådinger av sikkerhetsmessig art som gikk ut over gjeldende forskrifter og som til dels ville få vidtrekkende økonomiske konsekvenser. Enkelte av disse tilrådinger er fortsatt under drøftelse mellom selskapet og Statens Arbeidstilsyn.

Administrasjonen arbeider fortsatt med å styrke sikkerhetssektoren og med å skape den rette forståelse for betydningen av en positiv medvirken fra alle grupper av ansatte.

I forbindelse med de fremtidige leveranser til Norsk Koksverk A/S og den metallurgiske industri besluttet styret i juni 1963 å gå til anskaffelse av et luftoppredningsanlegg for å kunne imøtekomme de kvalitetskrav man måtte regne med fra disse kunder. Anlegget er kostnadsberegnet til ca. 5,5 mill. kroner og ventes klart for igangsetting medio september 1964.

Vinteren har også dette driftsåret vært usedvanlig mild og med moderate vindforhold. Det har vært et godt forhold mellom arbeiderne og bedriftsledelsen og det har vært tilfredsstillende tilgang på kvalifiserte arbeidere til vinterdriften.

SALG OG SKIPNING. Den noe fastere tendens på det europeiske kullmarked som karakteriserte fjoråret vedvarte også gjennom det regnskapsår som her omtales. Tendensen var imidlertid svak og innebar så megen usikkerhet at den neppe kan registreres som annet enn en stabilisering av markedsforholdene.

Det var fremdeles amerikanske og østeuropeiske kull som var bestemmende for prisutviklingen og fremdeles hadde den vesteuropeiske kullproduksjon vanskeligheter med å bringe sine produksjonsomkostninger ned på et konkurransemessig nivå i forhold til importerte kull. For vårt vedkommende ga markedet muligheter for en mindre justering oppover av våre salgspriser.

Det som ellers karakteriserte våre salgsforhold var en øket omsetning ved at Norsk Koksverk A/S fra høsten 1963 ble klar for mottak av kull og avtok 103.000 tonn. Norsk Hydro og Ferroindustrien har vist fortsatt interesse for våre kull, hvilket resulterte i en mer enn fordobling av de kvanta de avtok i forhold til fjorårets.

Det samlede skipningskvantum i 1963 var 430.000 tonn som er det største kvantum selskapet noensinne har skipet i en sesong. Av dette kvantum ble det skipet til handelsimportører i Nord-Norge ca. 80.000 tonn, til øvrige kunder i Norge ca. 180.000 tonn og til utlandet ca. 170.000 tonn.

Det nye trekk i bildet når det gjelder våre avsetningsmuligheter er som nevnt Norsk Koksverk A/S som med sine 103.000 tonns avtak i 1963 rykker opp som vår største kunde. Mottaksforholdene ved Norsk Koksverk A/S ble etablert senere enn beregnet, og skipningen kom først igang i september 1963. Det viste seg imidlertid at Koksverkets mottaksforhold allerede fra starten svarte til de forventninger man hadde stillet, slik at vi på den korte tid frem til skipningssesongens avslutning fikk transportert det kvantum Koksverket hadde kontrahert. For skipning i 1964 har Norsk Koksverk A/S kontrahert 150.000 tonn. Vårt forhold til Koksverket reguleres ved langsiktig leveringsavtale som kompletteres ved forretningsmessige avtaleforhold år for år.

Transporten til og fra Svalbard har i år som tidligere vært utført av Jacob Kjøde A/S. Som nytt trekk i bildet nevnes at «Ingerfem» er erstattet av «Binny» som med sin større lastekapasitet, større fart og moderne passasjerinnredning har vist seg vel egnet for vårt formål.

Samtidig har vi på basis av de økede kvanta til enkeltmottakere med moderne lossøutstyr kunnet øke tonnasje størrelsen i Svalbardfarten slik at vi i 1963 for første gang kunne finne anvendelse for en 15.000-tonner. Dette forutsatte utbygging av våre egne lastemuligheter på Svalbard hvilket trinnvis pågår og ventes fullført til skipningssesongen 1965.

Issituasjonen i skipningsperioden 1963 var den vanskeligste vi kan minnes. Første båt kom til Svalbard 19. mai, men først i juli kom skipningen igang for alvor, og allerede i begynnelsen av november hadde vi på ny isvansker. Med det store skipningskvantum skapte dette over hele sesongen ekstraordinære vansker som bare delvis kunne mestres ved assistanse fra Brødr. Jakobsens Rederi A/S, Tromsø.

R E G N S K A P. Revidert regnskap for driftsåret 1. april 1963 til 31. mars 1964 fremlegges.

Vinnings- og tapskonto er gjort opp med et brutto driftsoverskudd på kr. 3.718.187,57. Avskrivninger på faste aktiva — herunder avskrivninger på tidligere aktiverte oppfaringsarbeider — er belastet regnskapet med kr. 3.692.369,63. Skatter er avsatt med kr. 16.071,00. Årets netto driftsoverskudd kr. 9.746,94 er foreslått tillagt reservefondet.

Det er i regnskapsåret produsert 388.470 tonn kull mens skipning og eget forbruk var på 444.736 tonn. I regnskapsåret er således kullbeholdningen gått ned med 56.266 tonn.

Kullbeholdningen pr. 31/3-64 er vurdert slik: Normalbeholdningen er verdisatt etter den tidligere anvendte tonnpris med et tillegg som motsvarer årets stigning i produksjonskostnadene. Den overskytende beholdning — utover normalbeholdningen — er, på samme måte som pr. 1/4-63, vurdert etter en høyere enhetspris. Beholdningen av driftsmateriell er pr. 31/3-64 vurdert i samsvar med tidligere års retningslinjer.

Selskapet har adgang til å foreta større avskrivninger på faste aktiva. På kortere sikt antas årets regnskapsførte avskrivninger å være forsvarlige.

Av tilgangspostene under faste aktiva nevnes følgende større poster: Bygninger og bygningsmessige anlegg: ombygging av boliger, bad og skiftehus kr. 731.000,—, vannforsyning, vei-anlegg og kaianlegg kr. 355.000,—, diverse kr. 28.000,—, sum kr. 1.114.000,—. Dessuten er aktivert kr. 5.500.000,— motsvarende budsjetterte byggekostnader for nytt renseanlegg for kull som er under oppføring. (Den ubetalte del av de budsjetterte byggekostnader er ført opp som gjeld i balansen.)

Maskiner, transportmaterieell o.l.: grubemaskiner kr. 258.000,—, transportmidler kr. 379.000,—, inventar kr. 81.000,—, sum kr. 718.000,—. Øvrige driftsmidler i Norge: passasjerinnredningsutstyr for skip i Svalbardfarten kr. 300.000,—.

Tilgodehavende hos kullkunder m.v. kr. 14.081.422,48 forklares ved den kreditt vårt selskap måtte yte Norsk Koksverk A/S i det første leveringsår under langtidsavtale, og forklarer også korresponderende gjeldspost kr. 18.270.438,86. Dette forhold er senere regulert ved at Norsk Koksverk A/S har innfridd vårt tilgodehavende.

I alt har selskapet siden 1945 investert 84 mill. kroner på Svalbard. Lønninger til arbeidere og funksjonærer er i samme tidsrom utbetalt med 263 mill. kroner, hvorav i driftsåret

16,8 mill. kroner. Det totale skipningskvantum siden krigen utgjør 5,4 mill. tonn, hvorav til utlandet 1,8 mill. tonn. Valutainntektene ved utenlandssalgene etter krigen ekvivalerer 192 mill. kroner.

Selskapets statsgaranterte driftskreditt på inntil 9 mill. kroner var fullt utnyttet ved regnskapsårets utløp. Garantien utløper ved utgangen av 1964. For å kunne finansiere de betydelige beholdninger av driftsmateriell, kull og utestående fordringer og samtidig gjennomføre de investeringer selskapet har besluttet og igangsatt, er forlengelse av garantitiden nødvendig.

SOSIALE FORHOLD. De ekstraordinære vedlikeholdsarbeider på boligsektoren har fortsatt i driftsåret. Av større moderniseringsarbeider kan nevnes: utvidelse og ombygging av bad og skiftehus i Nybyen, modernisering av brakke 1 og 2 i Sverdrupbyen, fullføring av familieleiligheter i maskinmessen samt utvidelse og forbedring av rørkasser og rørnett for vann-, varme- og sanitæranlegg i Nybyen og på Haugen.

Spørsmålet om ny skole og idrettshall med tilhørende svømmebasseng er tatt opp med myndighetene uten at det er kommet noen avklaring. Selskapet har imidlertid i samarbeid med Kirkedepartementet latt utføre det nødvendige arkitekt- og tegningsarbeid, slik at byggearbeidet eventuelt kan settes igang på kort varsel.

FORHANDLINGER MED STATEN OG UTENLANDSKE SELSKAPER

Ved Kgl. resolusjon av 14. februar 1964 oppnevnte Den norske Regjering et forhandlingsutvalg til på vegne av Staten å føre forhandlinger med vårt selskap vedrørende Svalbardforhold. Vårt selskap har vært representert under disse forhandlinger ved Styrets formann, Representantskapets ordfører og selskapets direktører.

Møter har vært avholdt 18.—19. mars, 7.—8. april og 21. mai 1964. Under disse møter har man fått nærmere avklart spørsmål som angår Statens og vårt selskaps interesser på Svalbard, herunder også spørsmålet om fortsatt utnyttelse av Svalbards naturlige ressurser. Forhandlingene pågår fremdeles og det vil på det nåværende tidspunkt ikke være mulig å si med sikkerhet når de vil være avsluttet eller hvilke konkrete resultater de vil gi.

Selskapet inngikk i 1960 en avtale med Caltex vedrørende utnyttelse av mulige oljeforekomster på selskapets traktateiendommer. Caltex har i de senere år utført atskillige geologiske og andre undersøkelser. Selskapet holdes orientert om disse uten at det for tiden kan uttales noe konkret om oljeforekomster og deres eventuelle drivverdighet.

Det russiske selskap «Arktikugol» i Barentsburg har kontaktet selskapet med henblikk på leie av selskapets kullforekomster i tilslutning til de russiske anlegg i Barentsburg. Forhandlinger om dette pågår.

*

Ved generalforsamling 28. oktober 1963 inntrådte endring i selskapets ledelse derved at ekspedisjonssjef K. J. Øksnes trådte ut av styret som følge av nye bestemmelser om statens representasjon i aksjeselskapers styre. Vi benytter anledningen til å takke ekspedisjonssjef Øksnes for den interesse og det arbeid han har viet selskapet i de år han har vært medlem av styret. Som nytt styremedlem ble på samme generalforsamling valgt fylkesmann Mons Lid etter innstilling fra Det Kgl. Industridepartement.

Bergen, den 31. mars 1964
28. september 1964

I styret for

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI AKTIESELSKAP

Henrik Ameln   Lars Evensen   Helge Jakobsen   Mons Lid   Ivar Lund
formann

VINNINGS- OG TAPSKONTO 1/4 1963 - 31/3 1964

	1963/64	1962/63
Produksjon (tonn)	388.470	379.129
Produksjonsinntekter	30.583.281,91	1.000 kr. 25.781
Andre inntekter vedr. grubedriften	0	61
Direkte produksjonsomkostninger (ekskl. lønn stigere og formenn)	16.561.001,18	25.842
Bysamfunns- og andre sosiale omkostninger på Svalbard	5.251.139,57	14.192
Administrasjonsomkostninger Svalbard, inkl. lønn stigere og formenn	2.293.252,32	3.945
Omkostninger Svalbard total	24.105.393,07	2.074
pr. tonn produksjon 62,05 (53,30)		
Brannassurans	158.074,10	20.211
Kullesportavgift m.v.	259.521,—	137
Pensjoner, pensjonsforsikring	168.189,86	160
Administrasjons- og salgskostninger Norge	24.691.178,03	178
Godtgjørelse til representantskap, styre og forretningsførere	1.330.182,88	20.686
Driftsomk. total ekskl. renteutg. pr. tonn prod. 67,55 (58,31)	219.960,30	1.299
Brutto driftsoverskudd grubedriften, ekskl. renteutgifter	26.241.321,21	122
Andre inntekter (Strandgt. 209)	4.341.960,70	22.107
Fragår: Renteutgifter — netto — (inkl. renter Strandgt. 209)	306.868,99	3.735
Brutto driftsoverskudd	4.648.829,69	302
Avskrivninger	930.642,12	4.037
	3.718.187,57	816
	3.692.369,63	3.221
Avsatt til skatter	25.817,94	3.349
Netto driftsoverskudd som foreslås tillagt reservefondet	16.071,—	128
	9.746,94	— 128

AKTIVA

BALANSE PR. 31/3 1964

PASSIVA

	1.000 kr. 1962/63	1963/64	1.000 kr. 1962/63	1963/64
Land- og gruberettigheter	1.997.000,—	1.997.000,—	Aksjekapital	9.600.000,—
— årets avskrivninger	208.000,—	1.789.000,—	Reservefond, saldo pr. 1/4—63	1.901.639,94
Åpnings- og oppfaringarbeider	7.759.000,—	6.715.000,—	Tillegg: Overskudd 1963/64	9.746,94
— årets avskrivninger	1.044.000,—	5.671.000,—	Fond til sosiale formål på Svalbard I	37.630,91
Bygninger og bygningsmessige anlegg	5.370.900,—	5.370.900,—	Fond til sosiale formål på Svalbard II	28.123,52
+ tilkommet 1963/64	1.114.666,04	6.485.566,04	Avsetning til utbedring av brannskade grube II	115.552,—
+ kontrahert rensanlegg 1963/64	5.500.000,—	11.985.566,04	Partialobligningslån og annen pantegi på selskapets eiendommer	18.585.000,—
— årets avskrivninger	1.541.606,04	10.443.960,—	Spitsbergenpenger i sirkulasjon	1.292.658,40
Maskiner, transportmateriell o.l.	465.400,—	465.400,—	Avsetning til påløpne skatter	30.000,—
+ tilkommet 1963/64	718.363,59	1.183.763,59	Gjeldsforpliktelser og forutsatt eget arbeid i anledning kontrakt om nytt rensanlegg	3.782.541,48
— årets avskrivninger	595.863,59	587.900,—	Andre kreditorer	18.270.438,86
Sum anlegg Svalbard	5.318.163,44	5.318.163,44	(Herav kassakredittgjeld 11.517.213,70.)	
Faste eiendommer Norge	12.811,62	12.811,62	Garantiansvar	15.377,—
+ tilkommet 1963/64	5.330.975,06	5.343.785,06	Diskonteringsansvar 145.516,62	
— årets avskrivninger	110.300,—	5.233.485,06		
Øvrige driftsmidler i Norge	385.200,—	385.200,—		
+ tilkommet 1963/64	300.000,—	685.200,—		
— årets avskrivninger	192.600,—	492.600,—		
Beholdning driftsmateriell	2.737.746,21	2.737.746,21		
Beholdning salgsprodukter	11.016.313,36	11.016.313,36		
Andeler i andre selskaper	100.301,—	100.301,—		
Verdipapirer	5.000,—	5.000,—		
Kullkunder, beredskapslager og andre debitorer	14.081.422,48	14.081.422,48		
— avsetning	451.592,25	451.592,25		
Lån til ansatte	13.629.830,23	13.629.830,23		
Forskudd til leverandører	46.199,87	46.199,87		
Kassabeholdninger inkl. Spitsbergenpenger	36.500,—	36.500,—		
Innestående i bank og på postgiro	13.712.530,10	13.712.530,10		
	811.328,01	811.328,01		
	20.978,31	20.978,31		
	53.653.332,05	53.653.332,05		
	39.426	39.426		

Bergen, 31. mars 1964

28. september 1964

I styret for

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI AKTIESELSKAP

Henrik Ameln
formann

Lars Evensen

Helge Jakobsen

Mons Lid

Ivar Lund

Regnskapet er revidert av meg. Jeg viser til
revisjonsberetning avgitt den 28.9.64.

Hans L. Markussen
statsaut. revisor

Able G. Bjørkum
direktør

Knut Deinboll
direktør

Lars Teigland
økonomisjef

53.653.332,05

39.426

* * *

*F*oranstående årsberetning med vedheftede utdrag av Vinnings- og Tapskonto er godkjent i representantskapsmøte i dag til fremleggelse på generalforsamlingen med innstilling om at regnskapet godkjennes og at styret bevilges ansvarsfrihet for forretningsførselen.

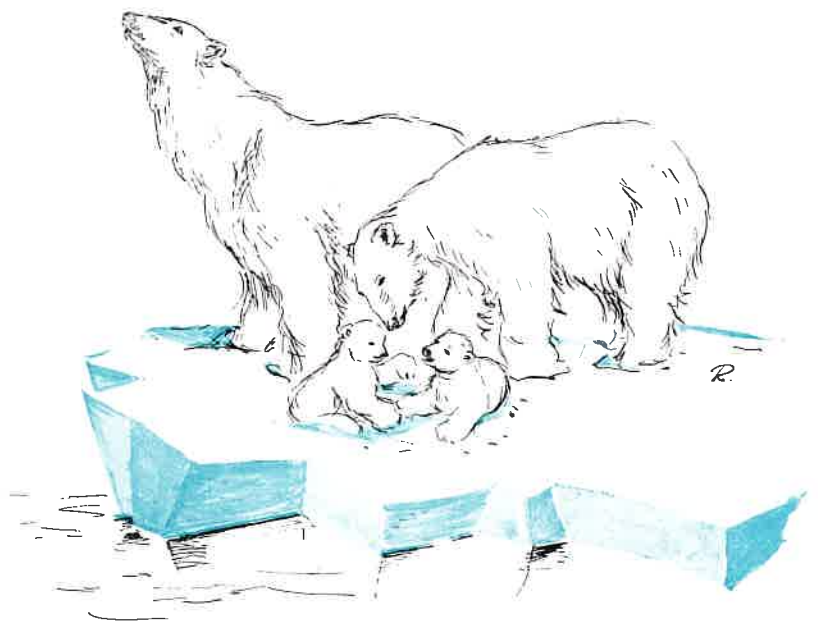
Den ordinære generalforsamling er besluttet avholdt mandag den 19. oktober 1964 klokken 13 på selskapets kontor i Strandgaten 209, Bergen.

Bergen, den 29. september 1964

GUNNAR GREVE Sr.

Representantskapets ordfører

* * *

* * * * *

BILDER OG KART

1

2

3

1 Longyearbyen Airport

2 Flyanløp

3 Svalbard lokalfly

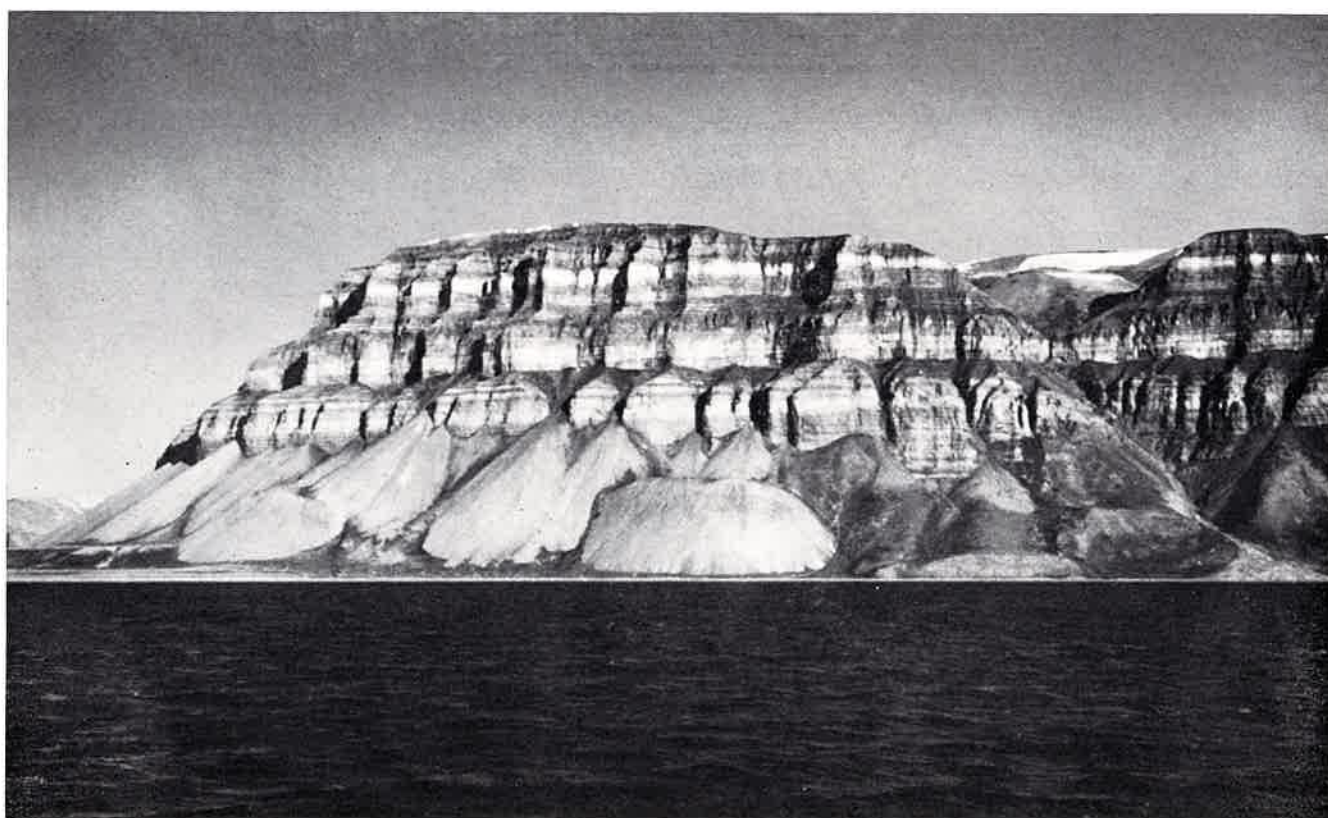
4 Til Trollsteinen

5 Tempelfjellet

4

5

